

Všeobecná deklaráce lidských povinností

Navržená organizací InterAction Council v roce 1997

Úvod

S vědomím toho, že uznání přirozené důstojnosti a rovných a nezcizitelných práv všech členů lidské rodiny je základem svobody, spravedlnosti a míru ve světě a nese s sebou rovněž závazky a povinnosti,

že výlučné lpění na právech může vyústit v konflikty, rozkoly a nekonečné spory, a že zanedbávání lidských povinností může vést ke zločinnosti a chaosu,

že vláda práva a prosazování lidských práv závisí na ochotě mužů a žen jednat spravedlivě,

že globální problémy vyžadují globální řešení, kterých lze dosáhnout pouze na základě myšlenek, hodnot a norem uznávaných všemi kulturami a společnostmi,

že všichni lidé mají podle svého nejlepšího vědomí a svědomí povinnost rozvíjet lepší společenský řád nejen v místě, kde žijí, ale po celém světě, a že tohoto cíle nelze dosáhnout pouze na základě zákonů, předpisů a úmluv,

že lidskou touhu po pokroku a zdokonalování lze naplnit pouze na základě dohodnutých hodnot a norem, které budou platit vždy a pro všechny lidi a instituce,

vyhlašuje

Valné shromáždění

tuto Všeobecnou deklaráci lidských povinností jakožto společnou normu pro všechny lidi a národy s tím cílem, aby každý jednotlivec a každá společenská instituce měli tuto deklaráci neustále na paměti a přispívali s její pomocí k pokroku jednotlivých společností a k osvětě všech jejich členů. My, národy celého světa, tímto obnovujeme a znovu ztvrdujeme závazky již vyhlášené Všeobecnou deklarácí lidských práv, tj. bezvýhradné uznání důstojnosti všech lidí, jejich nezpochybnitelnou svobodu a rovnost a také vzájemnou solidaritu. Povědomí o těchto povinnostech a jejich přijetí by mělo být vyučováno a prosazováno po celém světě.

Základní principy lidskosti

Článek 1

Každý člověk, bez ohledu na pohlaví, etnický původ, společenské postavení, politické názory, jazyk, věk, národnost či náboženství, je povinen jednat se všemi lidmi lidsky.

Článek 2

Žádný člověk by neměl podporovat jakoukoli formu nelidského jednání. Všichni lidé jsou povinni usilovat o prosazování důstojnosti a sebeúcty ostatních.

Článek 3

Žádný člověk, skupina či organizace, stát, armáda či policie nestojí nad pojmy dobra a zla. Všichni podléhají etickým normám. Každý člověk je za všech okolností povinen prosazovat dobro a vyvarovat se zla.

Článek 4

Všichni lidé obdaření rozumem a svědomím musí v duchu solidarity přijmout odpovědnost vůči všem ostatním, vůči rodinám a společenstvím, rasám, národům a náboženstvím: Nečiniť jiným, co nechceš, aby činili tobě.

Neužívání násilí a úcta k životu

Článek 5

Každý člověk je povinen mít život v úctě. Nikdo nemá právo jinému člověku ubližovat, mučit ho nebo zabít. Tím není vyloučeno právo na oprávněnou sebeobranu jednotlivců nebo společenství.

Článek 6

Spory mezi státy, skupinami nebo jednotlivci je třeba řešit bez násilí. Žádná vláda by neměla tolerovat nebo se podílet na genocidě či terorismu ani zneužívat ženy, děti nebo jiné civilisty jako nástroje k vedení války. Každý občan a veřejný činitel je povinen jednat mírumilovně a bez násilí.

Článek 7

Hodnota každého člověka je nevyčísitelná a každý život musí být bezvýhradně chráněn. Ochranu vyžadují rovněž zvířata a přírodní prostředí. Všichni lidé jsou pro současné i budoucí generace povinni chránit ovzduší, vodu a půdu.

Spravedlnost a solidarita

Článek 8

Každý člověk je povinen jednat čestně, poctivě a spravedlivě. Žádný člověk ani skupina by neměli jiného člověka nebo skupinu oloupit nebo svévolně připravit o majetek.

Článek 9

Všichni lidé, kteří disponují potřebnými nástroji, jsou povinni usilovat o překonání chudoby, podvýživy, nevzdělanosti a nerovnosti. Měli by po celém světě prosazovat udržitelný rozvoj s cílem zajistit všem lidem důstojnost, svobodu, bezpečnost a spravedlnost.

Článek 10

Všichni lidé jsou povinni pilně rozvíjet své nadání. Měli by mít rovný přístup ke vzdělání a smysluplné práci. Každý by měl pomáhat potřebným, znevýhodněným, postiženým a obětem diskriminace.

Článek 11

Veškerý majetek a bohatství musí být využívány odpovědně, spravedlivě a ku pokroku celého lidstva. Ekonomická a politická moc nesmí být používána jako nástroj pro ovládání lidí, ale musí sloužit ekonomické spravedlnosti a společenskému řádu.

Pravdomluvnost a tolerance

Článek 12

Každý člověk je povinen mluvit a jednat pravdivě. Nikdo, ani ti nejmocnější, by neměli lhát. Je však třeba respektovat právo na soukromí a důvěrnost osobních a odborných informací. Nikdo není povinen sdělovat každému vždy celou pravdu.

Článek 13

Všeobecné etické normy se vztahují rovněž na politiky, státní úředníky, úspěšné podnikatele, vědce, spisovatele či umělce a také na lékaře, právníky a další pracovníky, kteří mají vůči svým klientům zvláštní

povinnosti. Profesionální i jiné etické kodexy by měly odrážet důležitost všeobecných norem, jako jsou právě pravdomluvnost a spravedlivost.

Článek 14

Média musí svou svobodu informovat veřejnost a kritizovat společenské instituce a činnost vlády (což je zcela zásadní pro každou spravedlivou společnost) používat odpovědně a s rozvahou. Svoboda médií s sebou nese výjimečnou odpovědnost za přesné a pravdivé zpravodajství. Vždy je nutné se vyvarovat zpravodajství založeného na senzacích, které lidi nebo jejich důstojnost ponižuje.

Článek 15

Přestože je nutné zaručit náboženskou svobodu, mají náboženští představitelé zvláštní povinnost vyvarovat se projevů předsudků a diskriminace vůči lidem jiných vyznání. Neměli by podněcovat ani ospravedlňovat nenávisť, fanatismus a náboženské války, ale mezi všemi lidmi by měli rozvíjet toleranci a vzájemný respekt.

Vzájemný respekt a partnerství

Článek 16

Všichni muži a všechny ženy si musí ve svých partnerských vztazích vzájemně projevovat respekt a porozumění. Nikdo by neměl jiného člověka vystavovat sexuálnímu zneužívání nebo závislosti. Sexuální partneři by se naopak měli vzájemně starat o své blaho.

Článek 17

Manželství vyžaduje ve všech kulturách a náboženstvích vzájemnou lásku, věrnost a odpuštění. Jeho cílem by měla být bezpečnost a vzájemná podpora.

Článek 18

Každý pár by se měl věnovat rozumnému plánování rodiny. Vztah mezi rodiči a dětmi by měl odrážet vzájemnou lásku, respekt, uznání a zájem. Žádní rodiče ani jiní dospělí by neměli děti vykořisťovat, zneužívat ani s nimi špatně zacházet.

Závěr

Článek 19

Nic v této deklaraci nesmí být vykládáno způsobem, který by dával jakémukoli státu, skupině či člověku právo provádět jakoukoli činnost nebo akt zaměřené na zánik kterékoli z povinností, práv a svobod uvedených v této deklaraci a ve Všeobecné deklaraci lidských práv z roku 1948.